

De første 10 årene, Urtiden

Tekst: Einar Skage Andersen

Utvalget for sportsklatring (USK) nestleder 1990-1992

Da sportsklatringen, eller konkurranseklatringen om man vil, kom til Norge i annen halvdel av 1980-tallet, var klatremiljøet helt uforberedt. Ivrige sjeler monterte klatretak i korridorer og bomberom, noen steder også på en ledig vegg i en gymsal. En ny klatreaktivitet hadde sett dagens lys.

Det organiserte klatre-Norge stilte seg undrende til den nye aktiviteten. I det eldste og mest tradisjonsrike miljøet i Norge representert ved Norsk Tindeklub var skepsisen stor til det nye fenomenet. Ja, ikke bare var skepsisen stor, men toneangivende kretser i klubben nærmest avviste den nye måten å bevege seg vertikalt på. Tenk, innendørs på flate vegger og i konkurranser. Verre enn det kunne det neppe bli, men dette synet skulle endre seg. Etter et par år snudde Norsk Tindeklub og ble en nyttig bidragsyter til at Norges Klatreforbund fikk innpass i Norges Idrettsforbund.

I Nortind (Norske Tindevegledere), de profesjonelle fjellførernes organisasjon og utdanningsinstitusjon, var heller ikke interessen stor. De registrerte med et skuldertrekk nykommeren og lot det bli med det. Norsk Fjellsportforum (NF), organisasjonen for kursholdere i fjellsport, viste heller ingen interesse.

Fra midt på 1950-tallet og fram mot slutten av 1980-tallet var det etablert flere relativt godt organiserte klatreklubber rundt i landet. Vi nevner her noen: tindegruppa på NTNU i Trondheim, fjellsportgruppa i Oslo-Studentenes Idrettslag, Kolsås Klatreklubb, Tromsø Klatreklubb, Romsdal Tindegroupe i Molde, Bergen Klatreklubb og Bratte Rogalands Venner i Stavanger.

Det hadde rett og slett oppstått et tomrom i klatrenorge. Ingen grep på alvor fatt i den nye aktiviteten. Alle kikket forvirret på hverandre. Hva ville bli neste steg, og hvem våget å ta det?

Men la oss ta det fra begynnelsen. Av de ovennevnte grupperingene var det to som naturlig kunne ta opp arbeidet med å få sportsklatringen inn i organiserte former. La oss se på dem etter tur.

Først Norsk Tindeklub som er Norges mest tradisjonsrike og respekterte klatreforening. Etter å ha vært svært skeptiske til sportsklatringen da den ble kjent i Norge, tok nøkkelpersoner i NTK faktisk på

slutten av 80-tallet et initiativ til å reorganisere klubben slik at den kunne bli starten på en utvikling mot et norsk klatreforbund. Da måtte NTK revidere sin medlemsparagraf og gjøre klubben åpen for alle. Likeledes måtte kravet om å bli anbefalt av to medlemmer bortfalle. Kravet om bestigningsliste hørte heller ikke hjemme i en åpen, demokratisk organisasjon. Den interne motstanden i NTK var imidlertid så massiv at initiativet ikke førte fram.

En annen gruppering det kunne være naturlig å tenke seg tok et initiativ, var de øvrige klatreklubbene som tross alt fantes i Oslo, Trondheim, Tromsø, Molde, Bergen og Stavanger. To av dem var til og med medlem i Norges Idrettsforbund; tindegruppa i NTNU og fjellsportgutta i Oslo-Studentenes idrettsklubb (OSI). Noe initiativ kom heller ikke fra disse klubbene, og da var man like langt.

Initiativet kom fra helt uventet hold. En tidligere ganske god håndballspiller med norsk seriemesterskap og norgesmesterskap på CVén, men nå en middels utøver i orientering og langrenn, Einar Skage Andersen i Oslo-Studentenes Idrettslag, fattet i godt voksen alder interesse for klatring og tinderangel. Han tok initiativ til å få en gryende konkurranseaktivitet inn i organiserte former. I sakens anledning bør det også nevnes at Einar Skage Andersen hadde betydelig organisasjonserfaring fra klubb- og forbundsnivå i norsk idrett.

De fleste av landets beste klippeklatrere, ofte med medlemskap i en av de allerede eksisterende klubbene, grep begjærlig anledningen og støttet opp om initiativet. Her nevnes Håkon Hansen, Gry Hansen, Frank Sæthre, Therese Nøst, Pål Benum Reiten, Berit Skjevling, Robert Caspersen, Siren Greve, Aslak Aastorp og Øyvind Vadla. Noen nevnt, ingen glemt.

De første 10 årene, Eldre steinalder

Tekst: Einar Skage Andersen

Utvalget for sportsklatring (USK) nestleder 1990-1992

Fra klipper og høyfjell til korridorer og tilfluktsrom

Som nevnt i forrige artikkel tok norsk klatresport midt på 1980-tallet de første famlende steg fra å være en utendørs sport til også å bli en innendørs idrett. Fra klipper og høyfjell bega man seg inn i korridorer og tilfluktsrom. De første primitive treningsveggene innendørs så dagens lys.

I Oslo-området hadde fjellsportgruppa i Oslo-Studentenes Idrettsklubb skrudd opp en del klatretak i en korridor i Idrettsbygningen på Blindern. På idrettshøgskolen var det satt opp en primitiv vegg i en gymnastikksal, og et tilfluktsrom på Dønski videregående skole i Bærum hadde blitt ombygget til klatrerom. Tilsvarende enkle fasiliteter dukket opp flere steder i landet.

Veggen på Blindern ble besøkt av de beste klatrerne i Oslo-området. Legender som Bjørn Myrer Lund, Ulf Geir Hansen, Marius Morstad, Dag Kolsrud og en fremadstormende Robert Caspersen tilbrakte mang en treningstime i korridoren på Blindern. Veggen på idrettshøgskolen var ikke allment tilgjengelig og i begrenset bruk. Dønskiveggen var åpen for alle, og over 200 registrerte seg som brukere på kort tid. Tilsvarende enkle treningsmuligheter dukket opp flere steder i landet.

Så en dag på slutten av 80-tallet kom noen norske klatrere, blant andre Per Hustad, tilbake fra Sverige. De hadde deltatt i en klatrekonkurranse på en vegg for anledningen satt opp på et hotell i Østersund. Dette var starten. Konkurransen i Sverige ble en snakkis i lang tid. Frøet var sådd. Nå var det ingen vei utenom. Klatrekonkurranser på innendørs vegger måtte vi også få i gang i Norge. Klatring som sport på klipper og i høyfjell var i ferd med å bli supplert med målbar idrett på innendørs vegger. En ny tid var i emning.

Utvalget for sportsklatring (USK)

Det første klatrestevnet i Norge ble arrangert på Sunndalsøra i 1989 med Øyvind Vadla og Aslak Aastorp som initiativtakere. Kvalifiseringen foregikk i den lokale idrettshallen, og finalen gikk på en vegg satt opp på stedets kjøpesenter. En begeistret lokalpresse kunne melde om ca. 1500 tilskuere. Stevnet på Sunndalsøra ble startskuddet for utviklingen av den organiserte sportsklatringen i Norge. Deretter gikk det slag i slag med klatrekonkurranser blant annet på Vågå, i Bergen, på Tyriliveggen i Oslo og på Rjukan.

En strammere organisering av sporten tvang seg fram. På et møte i Idrettens hus i Bærum i 1990 ble Utvalget for sportsklatring (USK) etablert med lillehamringen Truls Korsæth som leder og Einar Skage Andersen fra Bærum om nestleder. Utvalgets første oppgaver ble å tømre sammen en terminliste for konkurranser og å utvikle et regelverk for klatrekonkurranser.

USK ble også tvunget til å ta standpunkt i et viktig organisatorisk spørsmål. Skulle USK arbeide for et forbund kun med sportsklatring/konkurransesklatring som arbeidsområde (Norges Sportsklatrerforbund NSKF) eller skulle man bane veien for å samle klatre-Norge til ett rike (Norges Klatreforbund NKF). Spørsmålet forble uavklart i lang tid, men i det lovforslaget som ble lagt fram på stiftelsesmøtet i 1992 hadde man landet på navnet Norges Sportsklatrerforbund.

De første 10 årene, Yngre steinalder

Tekst: Einar Skage Andersen

Utvalget for sportsklatring (USK) nestleder 1990-1992

Utvalget for sportsklatring (USK) og Norsk Tindeklub (NTK)

USK ble i startfasen møtt med betydelig skepsis. Mange klatrere, også dem som var interessert i konkurranser, så ingen umiddelbar nytte av et overordnet organiserende organ. Mange var også bekymret for hvordan NTK ville reagere. Og da ryktene gikk om at USK så på seg selv som spiren til et norsk klatreforbund, var det mange som ristet oppgitt på hodet. USK arbeidet imidlertid målrettet og systematisk og ble etter hvert møtt med nysgjerrighet og respekt i bredere lag av klatremiljøet. En avklaring overfor NTK om arbeidsdeling tvang seg fram.

På et møte der leder i NTK Nils Engelstad og prominent medlem Bjørn Myrer Lund representerte NTK og Truls Korsæth og Einar Skage Andersen møtte for USK, diskuterte man i en god atmosfære seg fram til en løsning som begge parter sa seg fornøyd med. NTK ga sin tilslutning til at USK påtok seg utviklingen av sportsklatringen i Norge. NTK bevilget også en pengesum til USK slik at man kunne få dekket sine mest påtrengende administrasjonsutgifter. I tillegg utferdiget NTK et brev til Norges

Idrettsforbund der de bekreftet at USK var rette instans å samarbeide med for utvikling av klatring som konkurranseidrett i Norge.

All ære til NTK for deres imøtekommenhet ved denne anledningen. Det var tross alt en helomvending fra hva de mente på 1980-tallet.

Noe annet valg hadde NTK egentlig ikke. Prosessen for å danne et norsk klatreforbund under idrettens vinger var allerede godt i gang og ville fortsatt uansett hva NTK mente. Her må det skytes inn at USKs leder, Truls Korsæth, allerede var godt i gang med målrettet lobbyvirksomhet overfor Norges Idrettsforbund, og nestleder, Einar Skage Andersen, hadde før møtet med NTK på et styremøte i Norges Idrettsforbund i Stjørdal presentert klatresporten for idrettsprofiler som Arne Myrvold (president), Marit Wik (visepresident) og Ivar Formo (styremedlem og OL-vinner i langrenn). Alle uttrykte seg positivt til å få klatresporten under idrettens vinger.

De første 10 årene, Middelalderen

Tekst: Einar Skage Andersen

Utvalget for sportsklatring (USK) nestleder 1990-1992

Norges Klatreforbund (NKF) og Norges Idrettsforbund (NIF)

Etter det avklarende møtet med NTK fortsatte USK umiddelbart kontakten med Norges Idrettsforbund. Vi fikk tilgang til litt kontorhjelp og faste møtelokaler, og et minimum av administrasjonsutgifter ble dekket. Men fremdeles gjensto å omdanne USK til et norsk klatreforbund. Spørsmålet om barnets navn var heller ikke avklart. Skulle man gå inn for Norges Sportsklatrerforbund eller Norges Klatreforbund. I 1992 startet det avgjørende og viktige arbeidet. Styret i USK utarbeidet betenknninger og vedtekter, og alt ble sendt på høring til det som var av klatreklubber og klatremiljøer i Norge. Tilbakemeldinga var betinget positiv. De fleste sa ja til at et forbund skulle opprettes, men noen sa også nei.

USK tolket imidlertid responsen slik at man hadde fått mandat til å innkalle til et stiftelsesmøte, og 19. desember 1992 ble møtet holdt på Dønski videregående skole i Bærum. Mellom 30 og 40 representanter fra klatreklubber og klatremiljøer i Norge var til stede på stiftelsesmøtet. USK hadde nå endelig bestemt seg og foreslo Norges Sportsklatrerforbund som navn på den nye organisasjonen.

Da begynte dramatikken. Andreas Fredborg, tidligere leder i Norsk Tindeklub skapte furore da han i et benkeforslag foreslo både ny formålsparagraf og nytt navn (Norges Klatreforbund) på organisasjonen. Etter en nokså kort debatt ble Fredborgs forslag vedtatt med knapt, men tilstrekkelig flertall, og forsamlingen satt forbløffet igjen. Dette var rett og slett et kupp. Man kom til møtet for å stifte Norges Sportsklatrerforbund, men forlot det med å etablere Norges Klatreforbund, en organisasjon som påtok seg ansvar for å lede utviklingen av all klatresport i Norge.

Leder i USK, Truls Korsæth fra Lillehammer, ble valgt til forbundets første leder og John Haukåsveen fra Rjukan Fjellsportgruppe ble nestleder og Einar Skage Andersen et av styremedlemmene. Etableringen av Norges Klatreforbund var en realitet. Dermed var det hittil viktigste steg på veien mot medlemskap i Norges Idrettsforbund tatt.

Nå gjensto å formulere en søknad til NIF. Første mulighet for opptak var på idrettstinget i 1994. Søknad ble sendt i slutten av 1993, og så var det bare å vente. I mellomtiden hadde Truls Korsæth på grunn av arbeid i utlandet trukket seg som leder av forbundet, og nestleder Jon Haukåssveen rykket opp. På idrettstinget i Haugesund våren 1994 møtte Haukåssveen, Einar Skage Andersen og Bernt Ove Reinertsen som representanter for NKF.

Der ble Norges Klatreforbund enstemmig valgt inn som fullverdig medlem i Norges Idrettsforbund. Flere års systematisk arbeid hadde lyktes. En ny tid var begynt.

En ny tid

Tekst: Einar Skage Andersen

Utvalget for sportsklatring (USK) nestleder 1990-1992

Byråkratiet inntar klatresporten

Medlemskapet i Norges Idrettsforbund åpnet en ny verden for klatresporten. Vi hadde så vidt satt beina våre innenfor dørene i Idrettens hus før pengene rant inn. USK hadde vært et null i fattigkommisjonen med et budsjett på omkring kr. 25.000.-. I uka etter idrettstinget i Haugesund ble kr. 600.000.- overført til NKF's konto. Vi hadde plutselig fått et visst økonomisk handlingsrom. Det var ikke til å tro, og det var nærmest euforisk stemning da styret med leder Jon Haukåssveen i spissen avgjorde at NKF skulle ansette en daglig leder i halv stilling. Styrets sekretær Einar Skage Andersen ble tilbudt jobben, og han sa umiddelbart ja takk, tok halv permisjon fra arbeidet som lektor i den videregående skolen og tiltrådte stillingen 1. august 1994. Idrettsforbundets vedtekter tillot imidlertid ikke å ansette daglige ledere, ei heller skulle øverste tillitsvalgte tituleres leder. Nei nå skulle det være generalsekretær og president. Jon Haukåssveen ble derfor første tillitsvalgte i NKF med tittelen president og Einar Skage Andersen fikk som første norske klatrebyråkrat tittelen generalsekretær. Fra nærmest å være en aktivitet for spesielt interesserte midt på 1980-tallet, var sportsklatringen på få år virkelig kommet inn i det gode selskap i norsk idrett. Ja, en virkelig klassereise hadde det vært.

Klubber og medlemmer

Det var nok av arbeidsoppgaver å gripe fatt i. Den første var å skaffe oversikt over hvor stort det organiserte klatre-Norge egentlig var. Etter lange diskusjoner landet man på om lag 20 mer eller mindre organiserte klubber og klatremiljøer med til sammen under tusen medlemmer. Med dette utgangspunktet startet man en storstilt verve- og organisasjonskampanje. I mine to og et halvt år som generalsekretær økte antall medlemmer og klubber betydelig. Om hukommelsen ikke spiller meg et puss, var det om lag 70 klubber med tilsammen omkring 4000 medlemmer da jeg gikk fra borde 31. desember 1996.

Noen klubber meldte seg inn straks forbundet ble etablert. Blant disse var Kolsås Klatreklubb, klatregruppa i Oslo-Studentenes Idrettslag, Bergen Klatreklubb og Rjukan fjellsportgruppe, mens Tromsø Klatreklubb, Romsdal Tindegruppe og Bratte Rogalands Venner tok seg god tid før de fant sin plass i den nye organisasjonen. Jeg husker enda at Stein Tronstad i Tromsø Klatreklubb ringte seinhøstes 1994 og sa at Tromsø Klatreklubb ønsket å melde seg inn i NKF. Den mest gjenstridige klubben var endelig på plass. Den dagen var det jubel på kontoret i NKF.

Organisasjonsbygging

Bedringen i økonomien satte også fart i organisasjonsbyggingen. Nå hadde vi råd til å sende folk på kurs og seminarer, vi kunne arrangere ruteskruerkurs, og kursene ble langt på vei finansiert av Idrettens studieforbund (som i dag er lagt ned). Vi hadde gratis tilgang til små og store møterom, og vi kunne dekke reiseutgifter. Det kostet å bo i Tromsø og dra på styremøte i Bærum.

NKF merket at straks medlemskapet i NIF var en realitet, ble man også møtt med ny respekt og imøtekommenhet i det øvrige klatre- og fjellsport-Norge. Forholdet til Norsk Tindeklubb hadde ordnet seg på beste måte allerede før innmeldinga. Nå ble også Nortind (Norske Tindevegledere) og Norsk Fjellsportforum) gode samarbeidspartnere.

Til slutt

Da nye krefter tok over i 1997, fortsatte den positive utviklingen i NKF, og forbundet er i dag et meget anerkjent og veldrevet særforbund i Norges Idrettsforbund.

Veteranene ser med stor glede på hvordan klatresporten har utviklet seg etter pionertida.

Skrevet av:

Einar Skage Andersen

Utvalget for sportsklatring (USK) nestleder 1990-1992

Norges Klatreforbund(NKF) sekretær 1992-94

Norges Klatreforbund (NKF) generalsekretær 1994-1996

God rådgiver har vært:

Jon Haukåssveen

Norges Klatreforbund (NKF) nestleder1992-1993, leder1993-1995